ایران زندگی

«ایران» از ناکارآمدی شبکه تصفیه آب کشور در بحران خشکسالی گزارش می دهد

طعم بد کم آبی

صفحه ۱۲

گزارش «ایران» از دلایل مهاجرت نخبگان

چرا رفتند؟ چرا بازگشتند؟

هدی هاشمی
خبرنگار

دانشجوی دوره دکترای شریف بود و از دانشگاه هیچ دریافتی نداشت، حالا برای تحصیل در دوره دکترای یکی از دانشگاه‌های امریکا بورسیه شده و ماهانه ۸۰ میلیون تومان هم کمک هزینه تحصیل می‌گیرد. بهترین تجهیزات آزمایشگاهی هم در اختیارش است و امکان کار در بهترین کمپانی‌های بزرگ دنیا را هم دارد. امکانی که فقط برای فارغ‌التحصیلان برترین دانشگاه‌های کشور، مهیاست تا جایی که برخی‌ها وسوسه می‌شوند و تعدادی از نخبگان هم هستند که به آن «نه» نمی‌گویند. بر اساس آمار سالنامه مهاجرت ایران، اغلب مهاجران ایرانی دارای تحصیلات دانشگاهی و متخصص هستند و نسبت درصدی تحصیلکردگان ایرانی از نسبت درصدی کشورهای میزبان بالاتر است. همچنین در گزارش رصدخانه مهاجرت ایران که به تحلیل آمار دریافتی از اداره گذرنامه در بازه زمانی سال ۱۳۸۰ تا مرداد ۱۳۹۹ پرداخته است، میزان مهاجرت دانش‌آموزان المپیادی ۳۷/۲ درصد، مشمولان بنیاد با ۲۵/۵ درصد و رتبه‌های یک تا هزار آزمون سراسری با ۱۵/۴ درصد افراد هستند. بر اساس همین پژوهش علت اصلی مهاجرت نخبگان این است که آنها شرایط کشور را مناسب کار و زندگی نمی‌دانند. گرچه مهاجرت نخبگان موضوع جدیدی نیست، اما در این سال‌ها داستان مهاجرت ایرانیان شکل دیگری به خود گرفته است. در این سال‌ها برخی از فارغ‌التحصیلان دانشگاه‌های مختلف درگیر کلاس زبان می‌شوند تا بتوانند امتحان آیلتس دهند و یک دانشگاه را اپلای کنند. با همه اینها، هستند برخی دیگر از نخبگانی که برای تحصیل چمدان می‌بندند و راهی شهر و دیار غربت می‌شوند و بعد از فارغ‌التحصیلی به کشور برمی‌گردند. موضوعی که در این سال‌ها در آمارهای معاونت علمی ریاست جمهوری هم آمده است که بیش از ۲ هزار و ۵۰۰ نخبه از ۱۰۰ دانشگاه خارجی در ۴ سال گذشته به کشور بازگشته‌اند که عمده آنها در پارک‌های فناوری مشغول شده‌اند. با این اوصاف این گزارش روایتی است از دلایل مهاجرت دانشجویانی که به‌هردلیلی چمدان بستند و رفتند و مسائل و چالش‌های کاری آنهایی که فارغ‌التحصیل دانشگاه‌های مختلف دنیا شدند و بعد از پایان درس شان تصمیم گرفتند به ایران برگردند.

■ **آنهایی که برگشتند، چه می‌خواهند؟**

الهام یاوری، دارنده مدال طلای کشوری المپیاد کامپیوتر است و فارغ‌التحصیل مقطع دکترای رشته مهندسی صنایع از دانشگاه برکلی. دو مدرک فوق لیسانس در رشته‌های مدیریت و شرق شناسی دارد. یاوری ۸ سالی در ایالت کالیفرنیای امریکا زندگی کرده و سه سالی هم می‌شود که به کشور برگشته است. او ۴۵ سال دارد و حالا رئیس بنیاد سمپاد است. یاوری درباره علت بازگشتش به کشور می‌گوید: «زندگی در ایران را دوست دارم و برایم بسیار مهم بود که آدم تأثیرگذاری در کشور خودم باشم. البته زندگی در ایران هم سختی‌های خاص خودش را دارد.» یکی از دلایلی که یاوری برای آمدنش به آن اشاره می‌کند، دلبستگی به ایران است اینکه احساس تعلق خاطر به این کشور دارد: «در امریکا برایم مهم نبود که نظام اداری امریکا چگونه بود. اما برایم مهم است که نظام اداری ایران چگونه است؟ این احساس مالکیت را در امریکا نداشتم اما در اینجا دارم. اینجا سرزمینم است.» از او می‌پرسیم که به‌عنوان یک نخبه چه موضوعاتی در ایران برایش مهم است، می‌گوید: «نخبگان می‌خواهند میدان اثرگذاری برایشان باز باشد. احساس کنند می‌توانند در حوزه تخصصی خودشان به کشورشان خدمت کنند. اگر نخبه‌ای احساس اثرگذاری نداشته باشد مهاجرت می‌کند و می‌رود.»

دکتر نوشین زندی پژوهشگر است. او دکترای نانو فناوری از دانشگاه شریف دارد. همین که دکترایش را گرفت با استادانش صحبت کرد تا بتواند یک دوره فرصت مطالعاتی را در رشته خودش در کشوری دیگر بگذراند. چند وقتی بررسی کرد تا اینکه سال ۹۶ توانست پذیرش یک دوره یک ساله را از دانشگاه هاروارد بگیرد. او سال ۹۷ به کشور برمی‌گردد، بازگشتی با هزار اما و اگر. خودش می‌گوید: «زمانی که وارد هاروارد شدم تفاوت دانشگاه را با دانشگاه فهمیدم.» زندی با اینکه در بهترین دانشگاه ایران یعنی شریف درس خوانده، اما در نگاهش هاروارد دنیای بی‌نظیری برای دانشجویان است: «درس خواندن در هاروارد تجربه ای عالی بود. در آن سال‌ها استادان دانشگاه شریف فرصت مطالعاتی را برای بهترین دانشجویانش فراهم می‌کردند و من هم دلم می‌خواست در هاروارد درس بخوانم. البته دانشجویان هم به‌صورت مستقل خودشان دانشگاه‌های مختلف را امتحان می‌کردند. من این شانس را داشتم که به هاروارد بروم. وارد دانشگاه که شدم تفاوت را فهمیدم. مدل آموزش، کیفیت تدریس، تجهیزات به روز آزمایشگاهی و کتاب‌های درسی به روز بود. دانشگاه بهترین امکانات و تسهیلاتش را در اختیار دانشجویان قرار می‌داد و دانشجویان خودشان را وقف پژوهش کرده بودند. جالب برایم این بود که سطح دانشجویان ما در شریف بالاتر از دانشجویان هاروارد است، اما متأسفانه تجهیزات و امکانات دانشگاه‌های ایران اصلاً مناسب نیست. دانشجویان در آنجا بدون هیچ دغدغه‌ای کار پژوهش را انجام می‌دادند اما در ایران دانشجویان باید دنبال وسایل آزمایشگاهی بگردند. ماده و تجهیزات آزمایشگاهی وارد کشور نمی‌شود.» او به مشکلاتش در پژوهش اشاره می‌کند و می‌گوید: «ما مواد آزمایشگاهی نمی‌توانیم وارد کنیم، دستگاه ها مدت‌ها خراب است و دانشگاه بودجه تعویض یا تعمیر آن را ندارد. دستگاه‌ها بسیار قدیمی است و اصلاً به روز نیست. آزمایشگاه‌های ما اصلاً توان رقابت با آزمایشگاه‌های دانشگاه‌های برتر دنیا را ندارد. برای افرادی که دانشجوی شریف، تهران یا امیرکبیر هستند علم و جایگاه پژوهش بسیار مهم است. اینجا دانشجو به امان خودش رها می‌شود و دانشجویان هیچ گونه نقشه راهی ندارند.»

نوشین زندی سه سالی است که به کشور برگشته است، تصمیمی که برایش بسیار هم سخت بود: «واقعیت این است که هیچ جا ایران نمی‌شود. حداقل برای من اینگونه است به مشکلات زندگی در ایران فکر کردم. من نتوانستم آنجا زندگی کنم و برگشتم. الان هم هزاران مشکل کاری دارم. برخی وقت‌ها خسته می‌شوم کمی خلوت می‌کنم و دوباره ادامه می‌دهم. فکر کنید ما مواد را حتی از چین هم نمی‌توانیم وارد کنیم. بودجه دانشگاه‌ها محدود است ما حتی دستکش آزمایشگاهی و ظروف را خودمان می‌خریم.

■ **آنهایی که رفتند، چه می‌گویند؟**

چهار سال پیش درهای دانشگاه سیدنی به‌روی علی رضوانی باز شد. او لیسانس مکانیک دانشگاه شریف و فوق‌لیسانس مکانیک امیرکبیر بوده و برای دوره دکترای مهندسی پزشکی بورسیه دانشگاه سیدنی شد. دلش می‌خواست در بهترین دانشگاه ادامه تحصیل دهد. او حالا در همان دانشگاه پژوهش می‌کند. رضوانی درباره علت مهاجرتش می‌گوید: «راستش وضعیت کاری در ایران خوب نبود. اینجا شرایط کار برای نیروی انسانی خیلی متفاوت است.

وقتی پژوهشی ارائه می‌کنیم، پیگیر اجرایش می‌شوند و بودجه ارائه می‌دهند. به پژوهشگران شان اعتماد دارند و اجازه نمی‌دهند در راه پژوهش مشکل مادی و سختگیری و اعمال سلیقه پیش آید. اما در ایران پژوهشگر انگیزه ای برای پژوهش ندارد. صنایع از پژوهش‌های ما حمایت نمی‌کنند. شرکت‌ها اصلاً به دانشگاه اعتماد ندارند.»

رضوانی خیلی وقت‌ها به برگشت به ایران فکر کرده اما هر بار مشکلات پیش رو را بررسی می‌کند: مهم‌ترین مسأله من نظام وظیفه و مسکن است. اگر این مشکلات حل شود دلم می‌خواهد برگردم. البته باید قبول کنیم پژوهشگران ایرانی مشکلات بسیاری دارند. وضعیت علمی ایران برایم مهم است. امکانات دانشگاهی بسیار محدود است. اما باید حداقل امکانات زندگی را هم داشته باشم.» محمد امینی هم در مقطع کارشناسی ارشد و دکترای دانشگاه شهید بهشتی درس خوانده است. رشته تحصیلی اش در دوره دکتری لیزر بوده است. او پژوهشگر اصلی دانشگاه ملی سنگاپور است: «حضور در یک مرکز پیشرفته مرتبط با کار و زمینه فعالیت اصلی‌ترین دلیل مهاجرتم بوده است. در اینجا به‌عنوان پژوهشگر و نه به‌صورت دانشجو مشغول به فعالیتم. دانشگاه در برخی از کشورها از طرح‌های تحقیقاتی پژوهشگران حمایت مالی می‌کند. برای همین به این دانشگاه آمدم. اگر در ایران از پژوهشگران حمایت مالی و معنوی شود، تسهیلات و تشویق‌های مناسبی برای دانشجویان کوشا و فعال انجام گیرد به ایران برمی‌گردم.»

کارشناسی ارشد فیزیک را از دانشگاه صنعتی شریف گرفت و رفت دنبال کار. کار مناسبی پیدا نکرد برای همین چند وقتی تدریس خصوصی کرد تا خرج زندگی‌اش را دربیاورد. دانشجوی برتر شریف بود و همین که درسش تمام شد به‌ذهنش رسید برای زندگی و کار مناسب اپلای (درخواست به دانشگاه) کند. یک سال بعد از فارغ‌التحصیلی اش از دانشگاه تگزاس بورسیه گرفت. خودش می‌گوید اگر در ایران شرایط کاری مناسبی داشت هیچ وقت وطنش را ترک نمی‌کرد: «درآمدم در ایران پایین بود. رشته فیزیک هم بازار کار در کشور ندارد. شما فکرش را بکنید ما در شریف درس می‌خواندیم و آزمایشگاه‌های ما بسیار قدیمی بود و دستگاه‌ها هم فرسوده. ماه به ماه می‌آمد و وسیله‌ای خراب همینگونه گوشه آزمایشگاه بود و بودجه‌ای برای درست کردن آن دستگاه وجود نداشت. اما در دانشگاه اینجا توجه بسیاری به دانشجویان برتر دارند. موقعیت‌های کار آموزی بی‌شمار است و در کمپانی‌های بزرگ و پیشرفته دنیا جای کار برای ما وجود دارد که می‌تواند تجربه فوق‌العاده‌ای برای هر کسی باشد. در ایران حمایت کمتری از دانشجویان برتر دکتری می‌شود. همچنین به‌دلیل مشکلات مختلف در اخذ ویزا و پیچیدگی‌های این پروسه و همین‌طور محدودیت منابع مالی در دانشگاه‌ها حتی امکان شرکت در کنفرانس علمی خارجی برای دانشجویان ایرانی مهیا نیست و فرصت تعاملات با دانشگاه‌های برجسته براحتی از دست رفته است. به‌نظرم باید برای دانشجویان برتر تضمین شغلی وجود داشته باشد. وام‌های بلندمدت و کم بهره برای کسب و کارها بگذارند. تجهیزات دانشگاهی را به روز کنند و راهکاری برای ارتباط مؤثر بین صنعت و دانشگاه برقرار کنند.»

وضعیت ماندگاری، خروج و بازگشت برگزیدگان کنکور (۱۳۹۴-۱۳۸۰) و المپیادهای (۱۳۹۱-۱۳۸۰)رتبه‌های برتر در کنکور سراسری

	المپیادهای دانش‌آموزی		مشمولان بنیاد (رتبه‌های ۱ تا ۱۵۰ کنکور)		رتبه‌های یک تا هزار	
تعداد کل افراد مورد بررسی	۲/۷۶۵	۱۰۰ درصد	۵/۶۶۶	۱۰۰ درصد	۵۳/۹۲۶	۱۰۰ درصد
تعداد افراد مقیم داخل	۱/۵۶۴	۵۶/۶ درصد	۳/۹۱۳	۶۹/۱ درصد	۴۲/۲۴۳	۷۸/۳ درصد
تعداد افراد با سابقه خروج	۱/۰۸۰	۳۹/۱ درصد	۱/۵۳۶	۲۷/۱ درصد	۸/۹۸۴	۱۶/۷ درصد
تعداد افراد مقیم خارج	۱/۰۲۹	۳۷/۲ درصد	۱/۴۴۳	۲۵/۵ درصد	۸/۳۰۹	۱۵/۴ درصد
تعداد مهاجران بازگشته	۱۲۲	۴/۴ درصد	۲۰۸	۳/۷ درصد	۱/۴۱۷	۲/۶ درصد
تعداد افراد با وضعیت اقامت نامشخص	۱۷۲	۶/۲ درصد	۳۱۰	۵/۵ درصد	۳/۳۷۴	۶/۳ درصد

منبع: (بنیاد ملی نخبگان،۱۳۹۹)

داروهای خارجی بیماران تالاسمی را به شرط تأمین ارز وارد می‌کنیم

اخبار

مدیرکل دارو و مواد تحت کنترل سازمان غذا و دارو با بیان اینکه مباحث مطرح شده مبنی بر کمبود داروهای بیماران تالاسمی در کشور، صحت ندارد، گفت: داروهای خارجی این بیماران را هم به اندازه‌ای که بتوانیم تأمین خواهیم کرد.

دکتر سید حیدر محمدی، مدیرکل دارو و مواد تحت کنترل سازمان غذا و دارو در گفت‌وگو با ایسنا در خصوص اما و اگرهای کمبود داروهای بیماران تالاسمی در کشور اظهار کرد: تولید داخل داروهای این بیماران از هر دو نوع قرص و تزریقی به وفور در کشور موجود است و کمبودی در این خصوص وجود ندارد. وی همچنین گفت: داروهای خارجی این بیماران را هم به اندازه‌ای که بتوانیم به شرط وجود ارز مرغوب تأمین خواهیم کرد. وی ادامه داد: بیماران براحتی می‌توانند از معاونت‌های غذا و داروی شهر محل سکونت، سامانه تیتک یا ۱۴۹۰ استعلام کرده و از فهرست داروخانه‌هایی که دارو را موجود دارند، مطلع شوند.

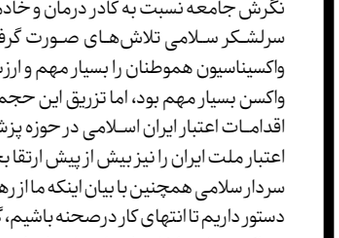

مدیرکل دارو و مواد تحت کنترل سازمان غذا و دارو در پایان مجدداً تأکید کرد: داروهای خارجی این بیماران را هم به اندازه‌ای که بتوانیم تأمین خواهیم کرد. اما اینکه بیماران تنها بخواهند از نوع خارجی این داروها استفاده کنند، منطقی نیست.

فرمانده کل سپاه در دیدار وزیر بهداشت، درمان و آموزش پزشکی:

تا انتهای کار در صحنه می‌مانیم

فرمانده کل سپاه تلاش‌های صورت گرفته چند ماه اخیر در خصوص واکسیناسیون هموطنان را بسیار مهم و ارزشمند برشمرد و گفت: بخش بهداشت و درمان در شرایط کرونا بسیار مظلوم بود و مجاهدت و فداکاری دوسویه آنان در تاریخ کشور بی‌سابقه است.

به‌گزارش سپاه نیوز؛ سردار سرلشکر پاسدار حسین سلامی در دیدار بهرام عین‌اللهی وزیر بهداشت، درمان و آموزش پزشکی با بیان اینکه کرونا به رغم تمامی مشکلات و مصیبت‌هایی که ایجاد کرد؛ موجب همدلی و احساس ملی قوی در مردم شد، گفت: برای فائق آمدن بر این ویروس منحوس پیوند عمیق‌تری بین کادر درمان و مردم ایجاد شد و زیباترین حس فداکاری‌ها به‌وجود آمد و شخصیت‌سازی جدید و زیبایی از جامعه، توسط پرستاران شکل گرفت. فرمانده کل سپاه با تأکید بر اینکه در بسیج ظرفیت‌ها علیه ویروس منحوس کرونا اخوت و همدلی بین سپاه و بسیج، کادر درمان و مردم بیش از پیش خود را نشان داد، گفت: این روابط اگرچه اندک اندک شکل گرفت، اما نگرش جامعه نسبت به کادر درمان و خادمان مردم در سپاه واقعی‌تر شد.

سرلشکر سلامی تلاش‌های صورت گرفته چند ماه اخیر در خصوص واکسیناسیون هموطنان را بسیار مهم و ارزشمند برشمرد و گفت: اگرچه تهیه واکسن بسیار مهم بود، اما تزریق این حجم وسیع بسیار ارزشمند است؛ با این اقدامات اعتبار ایران اسلامی در حوزه پزشکی بسیار بالا رفت و این اعتبار، اعتبار ملت ایران را نیز بیش از پیش ارتقا بخشید.

سردار سلامی همچنین با بیان اینکه ما از رهبر معظم انقلاب (مدظله العالی) دستور داریم تا انتهای کار در صحنه باشیم، گفت: وزارت بهداشت باید با تمرکز بر واکسن‌های داخلی، از پتانسیل تولیدات دانشمندان خودمان استفاده کند.

«واگذاری تعداد محدودی از خودروهای یخچالدار شرکت پاک با شرایط ویژه»

به‌اطلاع می‌رساند شرکت پاک در نظر دارد تعدادی از خودروهای آمیکو یخچالدار خود را با شرایط ویژه و در قالب قرارداد اجاره به شرط تملیک و به‌صورت مزایده واگذار نماید.

شرایط واگذاری:

۱ خودروهای آمیکو، یخچالدار زیر صفر ویژه حمل بستنی و کالاهای فریزری تولید سال ۱۳۹۳ و کارکرده می‌باشند.
۲ پیش پرداخت برای هر خودرو ۴۵ میلیون تومان و مابقی به‌صورت اقساط ۴۸ ماهه باکارمزد ۴ درصد سالیانه می‌باشد.
۳ دریافت‌کننده خودرو تضمین می‌نماید تا ۵ سال در قالب قرارداد پیمانکاری، به شرکت پاک خدمت ارائه دهد.
۴ فروشنده و راننده تحت قرارداد پیمانکار، باید مورد تأیید شرکت پاک باشند.
۵ اسناد خودرو تا زمان تسویه حساب و پایان زمان تعهدات پیمانکار، به‌نام شرکت پاک خواهد بود.
۶ قیمت پایه تمامی خودروها، توسط کارشناس رسمی دادگستری تعیین شده است.
۷ خودروها به بالاترین قیمت پیشنهادی (بالاتر از قیمت کارشناسی) واگذار خواهد شد و ۹ درصد به‌عنوان مالیات بر ارزش افزوده به قیمت نهایی اضافه خواهد شد.
۸ مبلغ سپرده ۱۰ درصد قیمت پیشنهادی می‌باشد.
۹ تاریخ بازگشایی پاکات ۱۴۰۰/۰۹/۲۴ می‌باشد.

متقاضیان می‌توانند برای دریافت اسناد و شرکت در مزایده به آدرس دفتر مرکزی، خیابان طالقانی، خیابان غفار زاده، خیابان رودسر، پلاک ۲۶ و بازدید از خودروها، از تاریخ ۱۴۰۰/۰۹/۱۳ لغایت ۱۴۰۰/۰۹/۲۳، از ساعت ۱۷ الی ۱۹ به محل کارخانه ایران‌پویا واقع در ۴۵ متری زرند، شرکت ایران پویا مراجعه نمایند.

ردیف	کد خودرو	شماره انتظامی	نوع و سیستم	مدل/رنگ
۱	۱۳۰۲	۱۶ط۸۶۲ ایران ۳۳	کامیونت یخچالدار	۱۰/۱۳۹۳ سفیدروغنی
۲	۱۳۰۸	۲۳ط۹۵۶ ایران ۳۳	کامیونت یخچالدار	۱۰/۱۳۹۳ سفیدروغنی
۳	۱۳۱۳	۵۳ط۵۷۳ ایران ۴۴	کامیونت یخچالدار	۱۰/۱۳۹۳ سفیدروغنی
۴	۱۳۱۵	۶۳ط۲۳۵ ایران ۴۴	کامیونت یخچالدار	۱۰/۱۳۹۳ سفیدروغنی
۵	۱۳۱۶	۶۳ط۲۳۷ ایران ۴۴	کامیونت یخچالدار	۱۰/۱۳۹۳ سفیدروغنی
۶	۱۳۱۷	۶۳ط۲۳۸ ایران ۴۴	کامیونت یخچالدار	۱۰/۱۳۹۳ سفیدروغنی
۷	۱۳۱۸	۶۳ط۲۴۱ ایران ۴۴	کامیونت یخچالدار	۱۰/۱۳۹۳ سفیدروغنی
۸	۱۳۱۹	۶۳ط۲۴۲ ایران ۴۴	کامیونت یخچالدار	۱۰/۱۳۹۳ سفیدروغنی
۹	۱۳۲۰	۶۳ط۲۴۷ ایران ۴۴	کامیونت یخچالدار	۱۰/۱۳۹۳ سفیدروغنی
۱۰	۱۳۲۲	۶۳ط۲۵۷ ایران ۴۴	کامیونت یخچالدار	۱۰/۱۳۹۳ سفیدروغنی
۱۱	۱۳۲۶	۶۳ط۲۶۲ ایران ۴۴	کامیونت یخچالدار	۱۰/۱۳۹۳ سفیدروغنی
۱۲	۱۳۳۰	۶۳ط۲۶۶ ایران ۴۴	کامیونت یخچالدار	۱۰/۱۳۹۳ سفیدروغنی
۱۳	۱۳۳۱	۶۳ط۲۶۷ ایران ۴۴	کامیونت یخچالدار	۱۰/۱۳۹۳ سفیدروغنی
۱۴	۱۳۳۴	۶۴ط۱۱۴ ایران ۴۴	کامیونت یخچالدار	۱۱/۱۳۹۳ سفیدروغنی
۱۵	۱۳۳۵	۶۴ط۱۱۹ ایران ۴۴	کامیونت یخچالدار	۱۱/۱۳۹۳ سفیدروغنی
۱۶	۱۳۳۶	۶۴ط۶۱۱ ایران ۴۴	کامیونت یخچالدار	۱۰/۱۳۹۳ سفیدروغنی
۱۷	۱۳۴۰	۶۴ط۶۲۲ ایران ۴۴	کامیونت یخچالدار	۱۰/۱۳۹۳ سفیدروغنی
۱۸	۱۳۴۲	۶۴ط۶۲۷ ایران ۴۴	کامیونت یخچالدار	۱۰/۱۳۹۳ سفیدروغنی
۱۹	۱۳۴۶	۶۴ط۶۳۲ ایران ۴۴	کامیونت یخچالدار	۱۰/۱۳۹۳ سفیدروغنی
۲۰	۱۳۴۸	۶۴ط۶۳۶ ایران ۴۴	کامیونت یخچالدار	۱۰/۱۳۹۳ سفیدروغنی

آلودگی هوای پایتخت؛ فراتر از هشدار

حمیده امینی‌فرد
خبرنگار

تهرانی‌ها دیروز یک روز مملو از آلودگی را پشت سرگذاشتند. شاخص کیفیت هوا اگرچه در صبح دیروز عدد ۱۴۹ را نشان می‌داد و در شرایط ناسالم برای گروه‌های حساس بود، اما افزایش غلظت آلاینده‌ها بتدریج دیروز را به یک روز بی‌کیفیت برای همه پایتخت نشین‌ها تبدیل کرد. به طوری که کیفیت هوا در ۲۲ ایستگاه در شرایط قرمز قرار گرفت و بار دیگر دانشگاه علم و صنعت (منطقه ۴) و شهرداری منطقه ۱۵ با شاخص ۱۸۳، آلوده‌ترین ایستگاه‌های تهران شدند. هوای آلوده تهران دیروز کمیته اضطرار آلودگی هوا را هم مجبور کرد تا بسرعت تشکیل جلسه دهد. در این جلسه تردد شبانه خودروهای گازوئیلی و فعالیت‌های آلاینده ممنوع و قرار شد با واحدهای تولیدی و کارخانه‌هایی که نسبت به کنترل خروجی‌ها اقدام مؤثری انجام نداده‌اند، مطابق قانون برخورد شود. همچنین مصوب شد همه محدودیت‌ها برای جلوگیری از انباشت آلاینده‌ها تا زمانی که پایداری هوا ادامه دارد، لازم الاجرا باشد. علاوه بر این سازمان هواشناسی هم با صدور هشدار نارنجی رنگ نسبت به تشدید آلودگی هوای سه کلانشهر تهران، اصفهان و مشهد تا پیش از ظهر پنجشنبه (۱۱ آذرماه) هشدار داده و تأکید کرده است باید از تردد غیرضروری اجتناب کرد. در هشدار نارنجی رنگ سازمان هواشناسی پیش‌بینی می‌شود پدیده‌ای جوی اثرات منفی به‌دنبال داشته باشد و خسارت‌های احتمالی به‌وجود آورد. معمولاً هشدار نارنجی برای آماده‌باش دستگاه‌های مسئول برای مقابله با یک پدیده خسارت‌زا صادر می‌شود. آن‌طور که محسن منصوری، استاندار تهران تأکید کرده است، تعطیلی موقت واحدهای صنعتی آلاینده، کنترل دقیق خودروهای بدون معاینه فنی، ممنوعیت تردد شبانه خودروهای گازوئیلی و جلوگیری از فعالیت‌های عمرانی آلاینده باید با دقت و نظارت بیشتری از سوی دستگاه‌های مربوطه دنبال شود.

تهران، چهارمین شهر آلوده جهان

براساس جدیدترین گزارش پایگاه بین‌المللی سنجش و رتبه‌بندی کیفیت شهرها(IQAIR)، تا ظهر دیروز، شهر لاهور پاکستان با شاخص ۲۰۸ آلوده‌ترین شهر جهان است. تهران نیز با شاخص کیفیت هوای ۱۵۷ در بین ۱۰ شهر آلوده جهان در رتبه چهارم است. در بین ۱۰ شهر آلوده جهان، نام سه شهر هندی و دو شهر پاکستانی قرار دارد.

■ **۸۰ درصد آلودگی ناشی از منابع متحرک**

کارشناسان می‌گویند تا ۸۰ درصد آلودگی هوای تهران ناشی از منابع متحرک است که حالا سهم خودروهای شخصی بیش از سهمی شده که در ۵ -۴ سال اخیر بوده است. جعفر تشکری‌هاشمی، عضو شورای شهر تهران در این زمینه به «ایران» می‌گوید: در چهار سال گذشته بیش از سه تا سه و نیم میلیون نفر با اتوبوس در داخل شهر و به طور متوسط ۲ میلیون که گاهی تا ۲ میلیون و ۸۰۰ هزار نفر هم رکورد می‌زد با مترو جابه‌جا می‌شدند، اما هم اکنون این سهم با اتوبوس به ۸۰۰ هزار نفر و با مترو به یک میلیون و ۲۰۰ هزار نفر رسیده است که در مجموع ۲ میلیون نفر می‌شود. سؤال این است که این سه و نیم میلیون نفر اضافی از چه طریقی تردد می‌کنند؟ قطعاً یا با خودروی شخصی یا تاکسی‌های آنلاین و خطی که همین موضوع باعث تردد بیشتر و بالطبع افزایش آلاینده‌ها در تهران شده است. در نظر بگیرید که متوسط سرنشین تهران ½ نفر است. متأسفانه مسأله آلودگی با بخشنامه و دستورالعمل درست نمی‌شود و ما برای رفع موانع بودجه و زمان می‌خواهیم. پلیس پیش از این اعلام کرده بود که میزان تردد با خودروی شخصی در تهران بعد از بازگشایی‌های اخیر ۱۸ درصد افزایش یافته است.

■ **با تشدید آلودگی می‌توانیم دورکاری را اجرایی کنیم**

رئیس گروه سلامت هوا و تغییر اقلیم وزارت بهداشت هم با بیان اینکه وضعیت هوای تهران، ناسالم برای تمام گروه‌هاست و با این شرایط سلامت مردم به خطر می‌افتد، تأکید می‌کند: طبق قانون اکنون می‌توانیم دورکاری را اجرایی کنیم. مدارس و دانشگاه‌ها تا حدی باز هستند و می‌توان کلاس‌ها را مجازی برگزار کرد تا میزان آلاینده‌ها کاهش یابد؛ اما متأسفانه تاکنون هیچ اقدام مثبتی انجام نشده است. با این شرایط سلامت مردم به خطر می‌افتد و اگر قرار است کمیته اضطراری تشکیل شود، باید با دو رویکرد باشد؛ اول کاهش مواجهه مردم و دوم کاهش ساعات کاری اداری کارکنان یا تعطیلی و شناورسازی ساعت کاری یا از طریق اجرای طرح زوج و فرد از درب منازل و... که وضعیت وخیم‌تر نشود. به گفته او، طبق دستورالعمل شرایط اضطرار باید برگزاری مسابقات ورزشی لغو می‌شد و اکنون با وجود اینکه شرایط هوای تهران ناسالم برای همه گروه‌هاست جای تعجب دارد که چگونه اجازه برگزاری مسابقات ورزشی در تهران صادر شده است. در عین حال همچنان گلایه‌ها نسبت به دستگاه‌هایی که به وظیفه خود برای اجرای قانون هوای پاک عمل نمی‌کنند، ادامه دارد. سعید محمودی، مدیر کل محیط زیست استان تهران از برخی تکالیف بر زمین مانده قانون هوای پاک انتقاد کرده و به ایسنا گفته است که طرح «کهاب» (کاهش، هدایت، انتقال و بازیافت بخار بنزین) باید تا پایان سال ۱۴۰۰ در جایگاه‌های سوخت تهران اجرا شود. این در حالی است که در حال حاضر تعداد بسیار محدودی از جایگاه‌ها این طرح را انجام داده‌اند و موضوع به‌صورت کامل از سوی وزارت نفت انجام نشده است و انتظار داریم که در چهارچوب قانون هوای پاک این اقدامات با سرعت بیشتری پیگیری شود.